

Toda ravno to jo pogubi. Solnes je tudi tip novodobnega človeka, ki v svoji pretirani želji po „modernem“ zavrže Boga in išče novih idealov, toda kmalu spozna, kako kruto se je varal. Njegovi novi bogovi so brez moči in ne morejo dati moralne opore, saj sami nimajo upanja na kaj stalnega. Solnesova morala se glasi: „Jaz sem, kar sem

kot se bo meni ljubilo, ti pa kraljuj, kot ti drago v svojem kraljestvu! Nikdar več pa nočem zidati cerkva za tebe. Postavljati hočem stavbe le — za ljudi.“ Ali se to ne bere kakor parodiran bibličen motiv o uporuh duhov? Od tega trenutka se smatra naš stavenik za nekako „prostega“. Nobenih vezi neče čutiti in dela le za ljudi; toda vsako

OLTAR S PRIŽNICO V STOPIČAH.

in kakor sem; predrugačiti se ne morem.“ Izpočetka zida samo cerkve, a ko se je povzpел do velike stavbe, spleza na vrh, položi venec na stolp in reče: „Poslušaj me Vsemogočni! Od danes nadalje hočem postati popolnoma prost zidar. Jaz bom delal,

svoje delo mora poplačati s svojo srečo, s svojo lastno krvjo, udarec za udarcem pada nanj. Toda za vse to se on ne zmeni. Kazen božja je manjša, kot njegova samoljubnost, stiskavost in domišljavost; a vendar ne more umiriti svoje vesti. Nihče ne uide povračilu. Lastni sin stopi pred očeta, zahtevajoč, da se mu umakne, ter mu kliče: „Nazaj!“ a kljub temu gre deset let po svojem prvem bogokletstvu Hildi na ljubo zopet na vrh svojega doma in hoče zopet obesiti venec na stavbo. Počasi se povzpenja do vrha — a pade z njega in se ubije. — Kaj je tendenca te igre? Ibsen je pokazal v nji, da nova generacija, ki taji Boga, ne more doseči svojih visokoletečih smotrov, vkljub naporu, s katerim se do njih povzpenja. „Stav-

benik Solnes“ je drama počasnega, a gotovega propada bogokletnežev.

„Malega Eyolfa“ bi lahko imenovali „dramo starosti“, ki nam kaže celo vrsto nepričakovanih potez. Vse, kar nam riše pesnik na Alfredu Allmersu in na gospej Riti,